

עין משפט
נר מצוה

הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

מסורת הש"ס

(א) חספסחא מנשיין פניו
דיה (ב) קדישין טו (ג)
(ד) כולל ד' (ה) כולל ג'
(ו) ד' (ז) ד' (ח) ד' (ט) ד'
(י) ד' (יא) ד' (יב) ד'
פלי טעמא (יג) פלי טעמא
טעם נק'.

השלם

תורה אור השלם
1. וכל פטר חמור כשה
כשה ואם לא הפדה
וערפוהו וכל כבוד אדם
בבגדי תפודה שבות י"ג
2. ודודו וזני תודו הוא
את העולה אל נחל איתן
אשר לא יקבר בו ולא
יקרא וערפוהו את
העולה תפודה.

דברים כ ד
ויסר חמור תפודה כשה
ואם לא הפדה וערפוהו כל
כבוד נבדק תפודה ולא יקרא
כפי ריקס. שבות ל כ
4. וכל ערפק יהיה בשקל
הקדש עשרים גרה יהיה
השקל. ויקרא בו כ ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סוף כמאי
וכי כהנה מלאכה לענין
טעמים: (ב) ד"ה סוף וכן
מכשיר עליה משום דק'
(ג) ד"ה חספסחא מנשיין
לרבה נחמך חמור ריש:
(ד) ד"ה דמי ועני אע"ג
(ה) ד"ה חספסחא
וכי כמאי אך פדה תפודה
כמאי:

לענין רש"י

שניא שד"א. מסור.

רבינו גרשום והספד

בהנאה אכל שאי אהר: כול
להאכילו לאחר הוא הלכך
לא מסמא טומאת אובלין:
אחיוביה אביי לרבה אל
רצה לפדותו ערופו כקופין
כאחוריו בערפו: אימא.
כלומר תרין ברייתאיה הני
ואימא וקוברו. ומתחיל לשי
מטר חמור אסור בהנאה
ור' שמעון אומר אבל
לאחר עריפת חמור דאסור
בדאמינא: ור' יוסף קאמר
מחיים כור. ואימא גביה
ועבודה יהוינה מחיים: אן
רישא וספא מחיים ורישא
דקמינא ואסור בהנאה
דמי קאמר דאם כפדי או
כפדי דמי אסורין ורישא
דאמר אסור בניה ועבודה
דהנאה נסור: ואכרי ליתמינ
תרויהו דא תנא כר
לעולם לאחר עריפת חמור
ר' שמעון דאסור כדריה:
מט פדיה מתרת. לפטר
חמור בהנאה אן עריפת
גמי מתרת בהנאה ולשיאר
לאחר עריפתו אפילו לר'
יהודה קמ"ל דלא: הוא
הפסיד ממנו על כן. הוא
רצה ליתן לו מה שפדיונה
מה שיבנה לו המקום לפיכך
יוספד ממנו שייעבר ולא
יתנה ממנו. ור' אליעזר
לר' יהודה מספד וקאי
דאפילו מחיים אפילו ליה
בהנאה קודם פדיה: אלא
לאו ר' שמעון הוא. אלמא
דאסור דלאחר עריפת חמור
בהנאה לא לעולם מה
ליכא למשמע מיהו. ואפילו
לכ"ה דהני לו ויכלת
לתרצו איבעית תימא ר'
שמעון ואי בעית תימא ר'
יהודה.

הכל כמאי עסקינן כגון ששפטו. לפטר חמור ואי דשחטיה לנס
שחטיה גמורה אפי' לר' שמעון היא מחשבה ונמטמה אלא ל' ששפטו
ע"מ להתלמד בו הלכות שחטה ובהך פליגי דרננן סברי דך שחטה
משאול לה אולל כשחטה גמורה מעלימא דלמרינן כהעור
והרובט (חולין ק"ח): ושחטת כהמה (א)
לענין כוכבים כי דפרישית (ע"ל)
ור"ש סבר דך שחטה לאו מעלימא
היא ולא היא מחשבה ונפולגתה
לנימוס ור"ש א': דמו מכשיר. אם נפל
על הזרע ולא שכן אש שחטו שחטה
גמורה דמו מכשיר אפילו לגופיה
דשחטוהו היא מחשבתו ואי נחור ולא
שחטו ע"מ לא הוה פליגי דמי רבי אלעזר
דודאי לעלמא לא דמכשיר דמו י' ולא
לגופיה דלחי גופיה לא מקבל ועמלה
בלא מחשבה: אלא לאו איסורו
מישבו. י' הוא דליכא כהדי שחטה
ה"ג איכא בנייהו: לעלמא. אם נפל
על הזרעם אכל גופיה כע"י מחשבה
דאיסורו מישובו גרידא לא אמרינן וכן
שחטה לא שחיבא לעושהי אולל:
ואפי' לגופיה לא כע"י מחשבה. דך

שחטה משויאל לה אולל וזהו נמי
פליגי י' רננן כר' אלעזר ורבי שמעון
כנימוס: הואיל ויש בו סימני סכרה.
דלמחר חלו ערפיות (חולין ס"ג): משום
הכי הו' אולל אכל לגבי פטר חמור
דלית ליה סימני סכרה אי לאו
דחשיב (א) י' משום דך שחטה לא
מטמו עליה רננן ור' שמעון אע"ג
דחשיב עליה פליגי משום דאסור
כהנאה לאחר עריפת פסד: ומגן
דסימני סכרה מילפסו. ל אחמי
לדי עומלה דקמי עליה כדרימא
לעיל (ע"ל) נבלת כהמה טמורה כו':
אפי' להפסד. נלמתינן להטור דנכ
אמר דלאו לשחטה איכיון: אין הכי
נמי ומשום נימוס. להודיע כמו דאע"ג
דשחטו להתלמד בו הכי שחטה חשונה
טפי מלהתעסק אפי' איהו גופיה לא
מטמו ליה נימוס: איובייה. (א) אכי
ע"ל לרבה דלמר מודה רבי שמעון לאחר
עריפת: כקופין. סקין גדול שכן דרך
עריפת: מאחוריו. ממול ערפו דמתי
וערפוהו: כגמורה. שניג' סקין שיש
בה פגיונות הרבה: כהנאה דמיו.
אם השכירה י' לחמייה: כהנאה
גופו. כגון גיהה ועבודה: מה פדייה
מסרה. ללאחר פדיונה דכרי הכל
שרי כהנאה: הוא הפסיד ממנו על
סקן. שלא פדלו כשה וימנו לכהן:
לפיכך יוספד ממנו. יכפוחו כתיב דין
לעורפו לאחר ששחט: מהפסד
יו' כפייקא ויחסק נפשיה: הא מילפסו
וקאי. דמתיס נמי אסור ומאי מפסדא
ליה עריפת: אלא לאו רבי שמעון.
(א) ולאחר עריפת חמור: דכניו זני.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סוף כמאי
וכי כהנה מלאכה לענין
טעמים: (ב) ד"ה סוף וכן
מכשיר עליה משום דק'
(ג) ד"ה חספסחא מנשיין
לרבה נחמך חמור ריש:
(ד) ד"ה דמי ועני אע"ג
(ה) ד"ה חספסחא
וכי כמאי אך פדה תפודה
כמאי:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

היה יכול לומר דם שחטה גמורה
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

היה יכול לומר דם שחטה גמורה
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

היה יכול לומר דם שחטה גמורה
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

היה יכול לומר דם שחטה גמורה
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הבא במאי עסקינן כגון ששפטו
בו ובפולגא דנימוס ור' א' אליעזר
ר' יוסי סה לי נימוס אחיו של י' ר'
שהשוחט את העורב להתלמד בו דמו
מכשיר ר' אליעזר אומר דם שחטה
מכשיר רבי אליעזר היינו תנא קמא
איסורו חישובו איכא בנייהו תנא קמא
דמו מכשיר לעלמא אבל לגופיה כע"י
ואחא רבי אליעזר אומר דם שחטה
בכע"י חשבה ממאי דילמא עמא דר'
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

הגהות הב"ח

מכשיר ו"אפי' לגופיה נמי לא
התם דשאני עורב הואיל ויש בו סימני
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה:

היה יכול לומר דם שחטה גמורה
הואיל ויש בו סימני סכרה זה היה יכול
למשמעין בלא שחטה: